

**RAPORTTI KOEKAIVAUKSISTA MAANINGAN TAVINSALMELLA JA
HALOLASSA 1997**

JUKKA PALM
JUSSI SELONEN

TURUN YLIOPISTO
MUSEOVIRASTO

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO	4
2. POIMITUT PELLOT	4
2.1. Tavinsalmi, Maaninkajärven länsiranta	4
2.2. Tavinsalmi, Hussolansaari	4
2.3. Tavinsalmi, Tavinniemi	5
2.4. Halola, Halolan tutkimusasema	5
2.5. Halola, Leppäniemi	5
3. KOEKUOPPARYHMIEN SIJAINTI	5
3.1. Tavinsalmi, Hussolansaari	5
3.2. Tavinsalmi, Tavinniemi	6
3.3. Halola, Halolan tutkimusasema	6
3.4. Halola, Leppäniemi	7
4. KOEKUOPPAKUVAUKSET	7
4.1. Tavinsalmi, Hussolansaari	7
4.2. Tavinsalmi, Tavinniemi	12
4.3. Halola, Halolan tutkimusasema	15
4.4. Halola, Leppäniemi	20
5. LÖYDÖT	22
6. JOHTOPÄÄTÖKSET	23
LÄHTEET	24

LIITEET:

Liite 1: Luettelo diapositiiveista

Liite 2: Peruskarttaote, PK 3331 06 MAANINKA Painovuosi 1995

Liite 3: Kartta Hussolansaaren ja Tavinniemen koekuopista 1:1250

Liite 4: Kartta Halolan tutkimusaseman ja Leppäniemen koekuopista 1:1250

Kunta: Maaninka
Kylä: Tavinsalmi ja Tavinniemi

Tutkimuksen laatu: Koekuopitus ja pintapoiminta

Peruskarttalehti: 3331 06 MAANINKA   Painovuosi 1995

Kaivauksenjohtaja ja tutkimuslaitos: fil.yo Jukka Palm ja fil. yo Jussi Selonen, Turun yliopiston arkeologian oppiaine, Museoviraston rakennushistorian osasto
Kenttätyöaika: 13.5.-28.5. ja 4.6-6.6. 1997

Löydöt: TYA 671:1-37   Löytöjen säilytyspaikka: Turun yliopisto
Löytöjen diariointipvm:-
Rakennusfragmentit (nrot):-
Rahakammioon toimitetut rahat (nrot):-
Mustavalkonegatiivit ja diapositiivit: TYA 291:1-6

Aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit: Palm & Selonen 1997: Raportti historiallisen asuinpaikan koekaivauksista Maaningan Tavinsalmella ja Tavinniemellä 1996.
Aikaisemmat löydöt: TYA 643:1-

Muut viitteet: Tuovinen, Jussi 1993: Tavinsalmen kuninkaankartano anno Domini 1559, Kuopio.

Kaivauskertomuksen sivumäärä: 24

Liitteet: 4 kpl

1. JOHDANTO

Touko- ja kesäkuussa 1997 jatkettiin Tavinsalmen kuninkaankartanon paikantamiseen tähtääviä tutkimuksia. Kenttätöyönjohtajina toimivat fil. yo Jukka Palm ja fil. yo Jussi Selonen Turun yliopistosta. Tutkimusten vastuullisina johtajina toimivat Turun yliopiston arkeologian professori Jussi-Pekka Taavitsainen ja Turun yliopiston arkeologian dosentti sekä Museoviraston rakennushistorian osaston tutkija Markus Hiekkänen.

Kahden viikon ajan apuna oli neljä Maaningan kunnan palkkaamaa työntekijää. Jälkitöissä avusti HuK Sanna Jokela Turun yliopistosta.

Tutkimukset keskittyivät Tavinsalmen ja Halolan kylien alueelle. Tavinsalmella liikuttiin Hussolansaassa, Tavinniemellä ja Hussolansaarta vastapäätä Maaninkajärven länsirannalla. Mahdollista varakohdetta Maaningan juhluvuoden kaivauskohteeksi etsittiin Halolasta, Halolan ja Leppäniemen kartanoiden mailta.

Menetelminä oli pintapoiminta ja koekuoppien kaivaminen lupaavimmille alueille. Maanpäällisiä rakenteita pyrittiin myös kartoittamaan. Koekuopat kaivettiin lapiolla suoraan pohjaan asti ja kaikki maa seulottiin. Kuopat entisöitiin kaivamisen jälkeen.

Kaikkiaan kuoppia (0,5 x 0,5 m) kaivettiin 137 kappaletta yhteensä 6:ssa kohteessa.

2. POIMITUT PELLOT

Pintapoiminta tapahtui kävelemällä valittuja peltoja ristiin rastiin. Havaitut tummemmat alueet pelloilla käytiin tarkemmin läpi laajenevaa kehää kiertämällä. Samoin alueet, joilla oli tiilimurska- tai rautakappalekeskittymiä. Lisäksi nykyisten tilojen ja peltojen raja-alueet käytiin tarkemmin läpi. Poimitut pellot nimettiin kirjaimin A-H (ks. peruskarttaote).

Tavoitteena oli paikantaa viljelyn alle jääneitä rakenteita ja saada jonkinlainen kuva nykyisen asutuksen sijoittumisesta suhteessa vanhempaan. Koekuopituskohteet valittiin pääasiallisesti pintapoiminnan perusteella. Jonkin verran poimintaa kuitenkin jatkettiin koekuopittamisen ohessa. Esimerkiksi pelto C oli tilaisuus poimia kahteen otteeseen, ennen ja jälkeen kyntämisen. Leppäniemen ja Halolan pintapoiminta suoritettiin koekuopituksen yhteydessä.

Pintapoiminta oli luonteeltaan havainnoivaa ja löytöjä talletettiin harkiten.

2.1. Tavinsalmi, Maaninkajärven länsiranta

Pellot A ja B olivat lähes löydöttömiä. Harvat nuoremman punasavikeramiikan palat havaittiin nykyisten pihapiirien tuntumasta. Voutilan ympäristössä havaintoja oli hieman runsaammin kuin muualla. Ei talletettuja löytöjä.

2.2. Tavinsalmi, Hussolansaari

Pelto C:ltä tehtiin eniten löytöjä. Löytöjä oli tasaisesti koko pellon alueelta, mutta ne keskittyivät selvästi peltosaarekkeen ympärille ja sen itäpuolelle. Löydöt koostuivat enimmäkseen pullolasista, rautanauloista ja -katkelmista, fajanssista, nuoremasta punasavikeramiikasta ja rautakuonasta. Rautakuona keskittyi selvästi pellon itäosiin. Kuoppien 22 ja 27 tuntumasta löytyi ruotsalainen killinki vuodelta 183? (TYA 671:1). Pellon pohjoislaidalla havaitun

tummemman laikun alueelta löydettiin koristeltu liitupiipunpesän katkelma (TYA 671:3) ja koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:4). Lasiastian nyppy tai jalanosa (TYA 671:5) löytyi peltosaarekkeen länsipuolelta ja kuopan 30 eteläpuolelta. Muina löytöinä talletettiin rautainen avaimen katkelma (TYA 671:2) ja hioinkiven katkelma (TYA 671:6).

Pelto D:ltä oli huomattavasti vähemmän löytöjä kuin pelto C:ltä, mutta löydöt olivat luonteeltaan samanlaisia. Rautakuonaa ei havaittu. Ei talletettuja löytöjä.

2.3. Tavinsalmi, Tavinniemi

Tavinniemen pellot (E) olivat niukkalöytöiset. Vähäiset havainnot pullolasista, punasavikeramiikasta ja epämääräisistä rautakatkelmista tehtiin pääasiassa nykyisten tilojen, lähinnä Rauhalan, Antikkalan ja Savolan ympäriltä. Peltoalueelta talletettiin kaksi hioinkiven? (TYA 671:7,8) katkelmaa ja piinpala (TYA 671:9).

2.4. Halola, Halolan tutkimusasema

Halolan koekuopituksen yhteydessä tarkistettiin kaksi peltoaluetta (F, G) pistokokeenomaisesti. Pelto F oli niukkalöytöinen. Pellolta tavattiin vain pullolasia. Pelto G oli lähes löydötön. Ei talletettuja löytöjä.

2.5. Halola, Leppäniemi

Leppäniemen koekuopituksen yhteydessä pintapoimittiin Leppäniemen tilaa ympäröivä peltoalue (H). Fajanssi, punasavikeramiikka, pullolasi ja rautakatelmat keskittyivät päärakennuksen pohjoispuoleiselle pellolle. Länsi- ja eteläpuolella ei löytöjä juurikaan ollut. Löytöinä talletettiin punasaviipiipun varren katkelma (TYA 671:10), lasisen sokeriastian? pohjapala (TYA 671:11), vihreä pullonpohjapala (TYA 671:12) ja kappale sulanutta sinistä lasia (TYA 671:13).

3. KOEKUOPPARYHMIEN SIJAINTI

3.1. Tavinsalmi, Hussolansaari

Tavinsalmella kaivettiin kaikkiaan 67 koekuoppaa, yhteensä 4:ssä kohteessa. Hussolansaarella kuopat keskittyivät saarta halkovan tien länsipuolelle. Osa kuopista kaivettiin peltomaahan, osa niitylle ja osa rakennusten tuntumaan. Kuoppien sijainnit määritettiin pitkämittojen ja bussolin avulla.

Kuopat 1-4 kaivettiin Hussolansaaren pohjoisrannan tuntumaan, Rykiniemeä kohti kulkevan vallin harjalle. Harjaa myöten kulkee suurten kuusten reunustama polku rantaan. Harjalla on myös pieni nelikulmainen betoniperusta ($x=7003.76$, $y=3515.14$). Kuopparivi kulkee metrin betoniperustan eteläpuolella siten, että kuoppa 2 on betoniperustan etelänurkan kohdalla. Suunta kuopasta 1 kuoppaan 4 on 155 goonia.

Kuopat 5-10 kaivettiin talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) kaakkoispuolella sijaitsevalle niitylle kahteen kolmen kuopan riviin joiden suunta oli 30 goonia Kuoppien ja rivien välinen etäisyys oli 10 m. Kuoppa 9 sijaitsi 16 m suuntaan 55 goonia kuopasta 12.

Kuopat 11-17 kaivettiin talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) lounaispuolelle, pelto C:n pohjoislaitea kulkevan kärrytien ja raunion väliselle alueelle. Kuoppa 17 sijaitsi metrin verran

rajapyykin ($x=7003.87$, $y=3515.10$) pohjoispuolella rajalinjan suuntaisesti. Kuoppien 13-15 ja 15-17 välillä oli etäisyyttä 5 m.

Kuopat 18-27 ja 30-34 kaivettiin pelto C:n luoteisnurkassa sijaitsevan peltosaarekkeen ($x=7003.70$, $y=3515.06$) itä- ja länsipuolille. Kuopat 19-22,24-27 ja 31-34 kaivettiin viiden metrin välein kolmeen riviin siten, että rivit olivat kärrytien suuntaiset. Kuoppa 19 sijaitsi 5 m kaakkoon peltosaarekkeen koillisnurkasta. Kuopat 18, 23 ja 30 kaivettiin 5 m peltosaarekkeen länsipuolelle saarekkeen reunan suuntaisesti viiden metrin välein. Kuoppa 18 sijaitsi 5 m saarekkeen luoteisnurkasta luoteeseen.

Kuopat 35-43 kaivettiin Hussolansaaressa pelto C:n pohjoislaidalla havaittuun tummempaan laikkuun. Kuoppa 35 sijaitsi 50 m itään peltosaarekkeen ($x=7003.70$, $y=3515.06$) koillisnurkasta ja 16 m etelään pellon pohjoislaitaa kulkevan kärrytien haarasta. Kuopat kaivettiin viiden metrin välein kolmeen riviin siten, että rivit olivat kärrytien suuntaiset.

3.2. Tavinsalmi, Tavinniemi

Kuopat 1-6 kaivettiin Pulkonkoskentien (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan ($x=7002.86$, $y=3515.40$) pohjois- ja eteläpuolille viiden metrin välein 250 goonin suuntaisina riveinä. Kuopat 1-3 sijaitsivat 12 m ajotien pohjoispuolella siten, että kuoppa 1 sijaitsi 20 m päässä Pulkonkoskentien eteläreunasta. Kuopat 4-6 sijaitsivat 5 m ajotien eteläpuolella.

Kuopat 7-17 kaivettiin Savolan tilan navettarakennuksen luoteispuolelle kahteen riviin navetan seinän suuntaisesti, kuopat 7-9 kymmenen ja kuopat 10-17 viiden metrin välein. Kuoppa 17 sijaitsi 9 m navetan pohjoisimmasta nurkasta koillispäädyn suuntaisesti luoteeseen.

Kuopat 21-24 kaivettiin Antikkalan liepeillä pellon laidalla sijaitsevan ryteikköisen kumpareen ($x=7002.01$, $y=3517.12$) ympärille. Kumpare on Aarne Hoffrenin mukaan vanhan rakennuksen pohja.

Tavinniemen kuopista 1-6 ja 21-24 ei piirretty erillistä kohdekarttaa.

3.3. Halola, Halolan tutkimusasema

Halolassa kaivettiin kaikkiaan 70 koekuoppaa, kahdessa kohteessa. Kuoppia kaivettiin tutkimusaseman pihapiirin tuntumassa ja sen pohjoispuoleisilla pelloilla. Leppäniemessä kuopat kaivettiin päärakennusta ympäröiville peltoalueille.

Kuopat 1-11 kaivettiin Halolan tutkimusaseman pohjoispuolella sijaitsevalle pellolle ja kesantopellolle. Kuopat 2-8 kaivettiin kaakko-luode-suuntaiselta tieltä 260 goonin suuntaiseen linjaan. Linja sijaitsi 50 m tuulimittarista ($x=7004.52$, $y=3515.97$) tiensuuntaisesti luoteeseen. Kuopat 1 ja 9-11 kaivettiin tien suuntaiseen linjaan siten että kuopparivit leikkaavat toisensa kuoppa 3 kohdalla. Kuoppa 1 sijaitsi kuopan 3 pohjois- ja kuopat 9-11 eteläpuolella. Kuopat kaivettiin kymmenen metrin välein paitsi kuoppien 7 ja 8 välinen etäisyys oli 15 m. Kuoppa 7 sijaitsi 6 m tien länsipuolella.

Kuopat 12-19 kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kaksi kuoppariviä kaivettiin puurakennuksen lounais-kaakko-seinän suuntaisesti

viiden metrin välein. Kuoppa 16 sijaitsi metrin päässä rakennuksen läntisimmästä nurkasta päädyn suuntaisesti.

Kuopat 20-34 kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle julkisivun edustalle. Kuoppa 20 sijaitsi 17 m päärakennuksen luoteispäädystä suuntaan 64 goonia. Kuopat 20-22 kaivettiin päädyn suuntaiseen linjaan viiden metrin välein. Kuoppa 23 sijaitsi 10 m suuntaan 164 goonia kuopasta 20. Kuopasta 21 kymmenen metriä suuntaan 164 goonia kaivettiin kuopat 24,26,28,31 ja 33 viiden metrin välein. Kuoppien 28 ja 31 väli oli 13 m. Kuopasta 22 kymmenen metriä suuntaan 164 goonia kaivettiin kuopat 25,27,29,30,32 ja 34 viiden metrin välein. Kuoppien 29 ja 30 väli oli 8 m.

Kuopat 35-43 kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuoppa 38 sijaitsi 12 m itäisimmästä nurkasta suuntaan 164 goonia. Kuopat 35-38 kaivettiin viiden metrin välein päätyseinän suuntaisesti. Kuopasta 35 kahdeksan metriä suuntaan 164 goonia kaivettiin kuopat 39,40 ja 42 viiden metrin välein. Kuopasta 36 13 m suuntaan 164 goonia kaivettiin kuopat 41 ja 43 viiden metrin välein.

Kuopat 44-49 kaivettiin parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle, sen lounais-koillis-suuntaisen reunan suuntaisesti. Kuopparivi sijaitsi pellon reunasta 10 m kaakkoon. Kuoppa 44 sijaitsi pellon luoteisnurkassa, 2 m kaakko-luode-suuntaisesta ja 10 m lounais-koillis-suuntaisesta reunasta.

3.4. Halola, Leppäniemi

Kuopat 1-11 kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuoppa 11 sijaitsi 12 m päärakennuksen pohjoisimmasta nurkasta julkisivun suuntaisesti (360 goonia). Kuopat kaivettiin kolmeen samansuuntaiseen riviin 10 m välein.

Kuopat 12-16 kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle kymmenen metrin välein suuntaan 175 goonia kuopasta 12. Kuoppa 12 sijaitsi 3 m Leppäniemen saarekkeen läntisimmästä nurkasta länteen.

Kuopat 17-21 kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle kymmenen metrin välein suuntaan 109 goonia kuopasta 17. Kuoppa 17 sijaitsi 25 m suuntaan 75 goonia kuopasta 16.

4. KOEKUOPPAKUVAUKSET

4.1. Tavinsalmi, Hussolansaari

Kuoppa 1

Kuoppa kaivettiin. Hussolansaaren pohjoisrantaa kulkevan vallin harjalle. Kuopan syvyys oli 22 cm, joka oli kokonaan humusta. Routa esti pohjaan kaivamisen. Löydötön.

Kuoppa 2

Kuoppa kaivettiin. Hussolansaaren pohjoisrantaa kulkevan vallin harjalle. Kuoppa kaivettiin nelikulmaisen betoniperustan kohdalle siten, että kuopan lounaisnurkasta oli 1 m perustan etelänurkkaan. Kuopan syvyys oli 59 cm, josta 30 cm humusta. 30-40 cm oli ruosteenväriinen hiekka. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Pohja oli roudassa. Löydötön.

Kuoppa 3

Kuoppa kaivettiin Hussolansaaren pohjoisrantaa kulkevan vallin harjalle. Kuopan syvyys oli 40 cm, josta humusta 36 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Pohja oli roudassa. Löydötön.

Kuoppa 4

Kuoppa kaivettiin Hussolansaaren pohjoisrantaa kulkevan vallin harjalle. Kuopan syvyys oli 43 cm, josta humusta 28 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Pohja oli roudassa. Yksi rautaprikka.

Kuoppa 5

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle Kuopan syvyys oli 71 cm, josta 48 cm peltomaata. Pohjalla ruskea hiekka. Löytöinä kaksi rautanaulaa, kirkas pullolasin pala ja neljä tasolasin palaa.

Kuoppa 6

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle Kuopan syvyys oli 52 cm, josta 41 cm peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, joka oli roudassa. Löytöinä neljä rautanaulaa.

Kuoppa 7

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle. Kuopan syvyys oli 56 cm, josta 34 cm peltomaata. Pohjalla oli kellertävän harmaa hiekka. Löytöinä kolme rautanaulaa, pala valkoista sinikoristeista fajanssia ja seitsemän palaa tasolasia.

Kuoppa 8

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle Kuopan syvyys oli 42 cm, josta 36 cm peltomaata. Pohjalla oli harmaa hiekkansekainen savi. Löytöinä rautanaula, mahdollinen valkosavikeramiikan siru ja neljä palaa tasolasia.

Kuoppa 9

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle. Kuopan syvyys oli 22 cm, josta 16 cm peltomaata. 16-22 cm oli likamaata. Kaksi suurta kiveä esti pohjaan kaivamisen. Kuopan pohjalle alkoi tihkua vettä ja pohjalla näkyi hieman savea. Löytöinä raudankatkelma, pala valkoista posliinia ja neljä palaa tasolasia.

Kuoppa 10

Kuoppa kaivettiin talonraunion itäpuoleiselle niitylle Kuopan syvyys oli 43 cm, josta 27 cm peltomaata. Pohjalla hiekkansekainen savi. Löytöinä kuusi palaa tasolasia.

Kuoppa 11

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuopan syvyys oli 68 cm, josta 7 cm peltomaata. 7-14 cm oli ruskeaa hiekkaa, 14-32 cm hiekkansekaista savea, 32-40 cm ruskeaa hiekkaa ja 40-50 cm oli savensekaista hiekkaa. Pohjalla oli ruskea hiekka. Löytöinä kahdeksan rautanaulaa, neljä palaa valkoista fajanssia, kolme pala vihreää pullolasia, kaksi palaa kirkasta pullolasia ja 12 palaa tasolasia.

Kuoppa 12

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuoppa sijaitsi kolme metriä kuopasta 15, samassa linjassa kuin kuopat 17-15. Kuopan syvyys oli 87 cm, josta 40 cm peltomaata. 40-53 cm oli harmaata hiekkaa, 53-55 cm palokerros ja 55-67 cm oli likamaakerros. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä kupariputken katkelma, neljä rautanaulaa, pala lasittamatonta punasavikeramiikkaa ja viisi kirkasta lasiastian palasta.

Kuoppa 13

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuopan syvyys oli 39 cm, josta 24 cm hiekansekaista peltomaata. 24-39 cm oli likamaata, jonka jälkeen epämääräinen kiven, tiilen ja laastinsekainen kerros esti pohjaan kaivamisen. Löytöinä yksi rautanaula, kolme palaa keltatiilisiä, valkolasitteisia kaakelinpaloja sekä 16 palaa tasolasia.

Kuoppa 14

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuopan syvyys oli 45 cm, josta 24 cm peltomaata. 24-30 oli harmaata savea, 30-45 oli likamaakerros, jossa oli keltatiilisiä, valkolasitteisia kaakelinpaloja. Löytöinä kolme rautanaulaa, 30 kaakelinpaloa (4 talletettu TYA 671:24), neljä palaa tasolasia ja kuonanpala.

Kuoppa 15, laajennettu 150 cm x 150 cm

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuopan syvyys oli n.50 cm, josta 5 cm peltomaata. 5-24 cm oli karkeaa ruskeaa hiekkaa, 24-41 cm oli harmaata savensekaista hiekkaa ja 41-50 cm oli punertava hiekka (mitat eteläprofiilista), jonka jälkeen kivikerros. Kivien seassa oli tiilimurskaa ja laastia. Löytöinä hevosenkengännaula (TYA 671:15), 78 rautanaulaa, kaksi rautakatelmaa, pala lasittamatonta punasavikeramiikka, kaksi palaa valkoista fajanssia, 19 palaa tasolasia ja neljä palaa sulanutta lasia.

Kuoppa 16

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Kuopan syvyys oli 69 cm, josta peltomaata 40 cm. 40-50 cm oli harmaata, tiilimurskan sekaista hiekkaa. Pohjalla oli kellertävä hiekka. Löytöinä pronssihela? (TYA 671:14), 15 rautanaulaa, pala valkoista posliinia ja 29 palaa tasolasia.

Kuoppa 17

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaa kulkevan kärrytien ja talonraunion ($x=7003.74$, $y=3515.10$) väliselle alueelle. Se sijaitsi metrin verran rajapyykin ($x=7003.87$, $y=3515.10$) pohjoispuolella, rajalinjan suuntaisesti. Kuopan syvyys oli 54 cm, josta peltomaata oli 40 cm. Pohjalla oli keltainen hiekka. Löytöinä 11 rautanaulaa, raudanpala, palaruskeaa pullolasia ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 18

Kuoppa kaivettiin pelto C:n luoteisnurkkaan, viisi metriä peltosaarekkeesta länteen. Kuopan syvyys oli 53 cm, josta peltomaata 47 cm. 47-53 cm oli harmaata hiekansekaista savea, jossa myös tiilimurskaa. Kaksi suurta kiveä ja tiilenpala estivät syvemmälle kaivamisen. Pohjalle alkoi tihkua vettä. Yksi taotun rautaesineen katkelma (TYA 671:16) 48:än cm syvyydestä.

Kuoppa 19

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 40 cm, josta peltomaata oli 29 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä kolme rautanaulaa, ulkopinnalta lasitettu punasavikeramiikan pala, valkoinen fajanssin pala, pala ruskeaa pullolasia ja viisi palaa tasolasia.

Kuoppa 20

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta peltomaata oli 35 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä kaksi palaa valkoista fajanssia ja pala vihreää pullolasia.

Kuoppa 21

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 67 cm, josta peltomaata oli 35 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Lounaisnurkassa oli palokerros 35-43 cm. Palokerroksen alla iso kivi. Löytöinä koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:18), rautanaula, pala vihreää pullolasia ja pala tasolasia.

Kuoppa 22

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 94 cm, jonka jälkeen peltomaa loppui. Pohjalla harmaa tiukka hiekka. Löytöinä koristelematon liitupiipun pesän kantapala (TYA 671:17), kaksi rautanaulaa ja pala valkoista posliinia.

Kuoppa 23

Kuoppa kaivettiin pelto C:n luoteisnurkkaan, viisi metriä peltosaarekkeesta länteen ja viisi metriä kuopasta 18 etelään. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta peltomaata 40 cm. Pohjalla oli harmaa hiekansekainen savi. Löytöinä rautaesineen katkelma, 10 rautanaulaa, lasittamaton punasaviastian pala, pala valkoista fajanssia, pala ruskeaa pullolasia, kuusi palaa tasolasia ja 17 palaa sulanutta lasia.

Kuoppa 24

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 45 cm, josta peltomaata oli 23 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä kaksi rautanaulaa, pala sisäpinnalta lasitettua bolus-koristeista punasavikeramikkaa, kolme palaa valkoista fajanssia, kaksi palaa vihreää pullolasia ja kaksi palaa tasolasia.

Kuoppa 25

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 49 cm, josta peltomaata oli 37 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä kaksi valkoista fajanssia.

Kuoppa 26

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 57 cm, josta peltomaata oli 30 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä pala valkoista posliinia ja pala kirkasta puristelasia.

Kuoppa 27

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta peltomaata 38 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi hippu keltaista valkolasitteista kaakelia.

Kuoppa 28

Kuoppa kaivettiin pelto C:n länsipuoliselle niitylle. Se sijaitti pelto C:n luoteisnurkassa olevasta risteyksestä 20 m lounaaseen ja tieltä 35 m luoteeseen. Kuopan syvyys oli 58 cm, josta 31 cm

hiilen ja tiilimurskan sekaista peltomaata. Pohjalla ruosteenvärinen hiekka. Löytöinä rautanaula ja pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 29

Kuoppa kaivettiin pelto C:n länsipuoliselle niitylle. Se sijaitsi pelto C:n luoteisnurkassa olevasta risteyksestä 20 m lounaaseen ja tieltä 25 m luoteeseen. Kuopan syvyys oli 53 cm, josta 30 cm peltomaata. 30-45 cm oli harmaanruskea hiekka. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. 30-31 cm oli kuopan länsi- ja pohjoisprofiilissa epäyhtenäinen nokimaakerros. Löytöinä rautapultti, kolme rautanaulaa, fajanssikupin katkelma ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 30

Kuoppa kaivettiin pelto C:n luoteisnurkkaan, viisi metriä peltosaarekkeesta länteen ja viisi metriä kuopasta 23 etelään. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta peltomaata 47 cm. Pohjalla oli harmaa hiekansekainen savi. Löytöinä 12 rautanaulaa, yksi pala kivisavikeramiikkaa (seltteripullon kylkipala, TYA 671:23), pieni pala valkoista fajanssia, jossa violetti kasvikuvioidu, pala ruskeaa pullolasia, neljä palaa tasolasia ja viisi palaa sulanutta lasia.

Kuoppa 31

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta peltomaata oli 22 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:20) ja pala ulkopinnalta lasitettua punasavikeramiikkaa.

Kuoppa 32

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 49 cm, josta peltomaata oli 35 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Kaakkoisnurkassa hiilikerros 35-37 cm. Löytöinä yksi pala vihertävää tasolasia ja kaksi palaa kirkasta tasolasia.

Kuoppa 33

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta peltomaata oli 30 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi pala tasolasia.

Kuoppa 34

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 46 cm, josta peltomaata oli 28 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:19), kolme rautanaulaa, yksi pala sisäpuolelta lasitettua punasavikeramiikkaa, kolme palaa valkoista fajanssia ja pala tasolasia.

Kuoppa 35

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 58 cm, josta peltomaata oli 37 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä yksi pala vihreää ja yksi ruskeaa pullolasia ja yksi pala tasolasia.

Kuoppa 36

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 44 cm, josta peltomaata oli 37 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä pala ulkopuolelta lasitettua punasavikeramiikkaa, kirkas juomalasin reunapala ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 37

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 46 cm, josta peltomaata oli 34 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löytöinä koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:21), pala valkoista fajanssia ja pala tasolasia.

Kuoppa 38

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta peltomaata oli 37 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 39

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 40 cm, josta peltomaata oli 34 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi raudankatkelma.

Kuoppa 40

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta peltomaata oli 40 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löydötön.

Kuoppa 41

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 56 cm, josta peltomaata oli 30 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi pala tasolasia.

Kuoppa 42

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 48 cm, josta peltomaata oli 35 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Löydötön.

Kuoppa 43

Kuoppa kaivettiin pelto C:n pohjoislaitaan. Kuopan syvyys oli 53 cm, josta peltomaata oli 35 cm. Pohjalla oli harmaa tiukka hiekka. Yksi pala rautakuonaa.

4.2. Tavinsalmi, Tavinniemi**Kuoppa 1**

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentie (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan pohjoispuolelle. Kuopan syvyys oli 53 cm, josta 32 cm peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 2

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentie (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan pohjoispuolelle. Kuopan syvyys oli 56 cm, josta 28 cm peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 3

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentie (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan pohjoispuolelle. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta 27 cm peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 4

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentien (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan eteläpuolelle. Kuopan syvyys 46 cm, josta 27 peltomaata. Pohjalla ruskean harmaa hiekka. Löydötön.

Kuoppa 5

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentien (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan eteläpuolelle. Kuopan syvyys oli 36 cm, josta 23 cm peltomaata. Pohjalla oli harmaa hiekka. Yksi rautanaulan katkelma.

Kuoppa 6

Kuoppa kaivettiin Pulkonkoskentien (5571) ja siltä lounaaseen kääntyvän ajotien risteyksessä sijaitsevan talonpohjan eteläpuolelle. Kuopan syvyys oli 44 cm, josta 21 cm peltomaata. Pohjalla ruskeanharmaa hiekka. Löydötön.

Kuoppa 7

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 43 cm, josta 8cm humusta. 8-22 cm oli harmaata hiekkaa ja 22-23 likamaata, jonka jälkeen harmaata hiekkaa kunnes kivet estivät syvemmälle kaivamisen. Löydötön.

Kuoppa 8

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 42 cm, josta humusta 8 cm. Humuksen jälkeen harmaata hiekkaa kunnes suuri kivi esti pohjaan kaivamisen. Yksi rautanaula.

Kuoppa 9

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 54 cm, josta 17 cm peltomaata. 17-26 oli ruskeaa hiekkaa, 26-28 cm palokerros ja 28-40 cm harmaata savea. Pohjalla oli ruskea hiekka. Löytöinä rauta-aspi ja sian yläleuan katkelma.

Kuoppa 10

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 49 cm, josta 17 cm peltomaata. 17-33 cm oli harmaata hiekkaa. Pohjalla oli tummanruskea hiekka. Löydötön.

Kuoppa 11

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 65 cm, josta 30 cm humusta. 30-60 cm oli peltomaata. Pohjalla oli harmaa hiekka. Löytöinä yksi kirkas pullolasin pala ja yksi tasolasin pala.

Kuoppa 12

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 79 cm, josta 10 cm humusta. 10-17 cm oli peltomaata, 17-32 cm likamaata, 32- 42 cm harmaata hiekkaa ja 42-47 cm likamaata. Pohjalla oli tummanharmaa hiekka. Yksi valkoinen fajanssin pala.

Kuoppa 13

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 96 cm, josta 22 cm lantaa. 22-32 cm oli peltomaata, 32-54 harmaata hiekkaa, 54-59 likamaata ja 59-70 ruskeaa hiekkaa. Pohjalla tumman harmaa hiekka. Löytöinä viisi palaa keltatiilistä ja valkolasitteista kaakelia ja yksi tasolasin pala.

Kuoppa 14

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 76 cm, josta 25 cm lantaa. 25-30 cm oli ruskea kivensekainen hiekka. Pohjalla oli ruskea hiekka. Länsiprofiilissa 58:en cm syvyydessä tiili. Löydötön.

Kuoppa 15

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 48 cm, josta 17 cm peltomaata. Pohjalla kivensekainen ruskea hiekka. Löydötön.

Kuoppa 16

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta hiekkansekaista peltomaata 22 cm. 22-23 cm oli likamaaraita. Pohjalla oli ruskea hiekka. Yksi valkoinen fajanssiasetin katkelma, jossa violetti kukkakoristelu.

Kuoppa 17

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 43 cm, josta peltomaata 20 cm. Pohjalla oli ruskeahiekka. Koillisnurkassa oli suuri kivi. Yksi rautanaula.

Kuoppa 18

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen päädyn koillispuolelle. Kuoppa sijaitsi seitsemän metriä navetan luoteisseinän suuntaisesti koilliseen. Kuopan syvyys oli 49 cm, josta 5 cm humusta. 5-23 cm oli hiekkansekaista peltomaata. 23-31 cm ruskea hiekka ja 31-42 cm kova ja savimainen peltomaa. Pohjalla oli harmaa hiekka. Löytöinä kolme kirkasta pullolasin palaa.

Kuoppa 19

Kuoppa kaivettiin Savolan navettarakennuksen päädyn koillispuolelle. Kuoppa sijaitsi viisi metriä kuopasta 18 kaakkoon navetan päätyseinän suuntaisesti. Kuopan syvyys oli 38 cm, josta 13 cm ruskeaa hiekkaa. 13-38 cm tiilimurskan ja hiilen sekainen likamaa. Routa esti pohjaan kaivamisen. Löytöinä kaksi palaa kirkasta pullolasia.

Kuoppa 20

Kuoppa kaivettiin kuusi metriä Savolan navettarakennuksen koillispäädystä kaakkoon. Kuopan syvyys oli 37 cm, josta 22 cm ruskeaa hiekkaa 22-37 cm tiilimurskan ja hiilen sekainen likamaa. Routa esti pohjaan kaivamisen. Löytöinä rautaesineen katkelma, viisi rautanaulaa, pala valkoista fajanssia, kolme palaa kirkasta pullolasia, kolme palaa tasolasia ja lehmän? hammas.

Kuoppa 21

Kuoppa kaivettiin oletetun talonpohjan ($x=7002.01$, $y=3517.12$) eteläpuolelle. Kuopan syvyys oli 66 cm, josta humusta 18 cm. 18-25 cm oli ruskea hiekka. Pohjalla oli harmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 22

Kuoppa kaivettiin oletetun talonpohjan länsipuolelle. Kuopan syvyys oli 49 cm, josta 15 cm humusta. Humuksen alareunassa muutama nokilaiKKu. 15-20 cm oli harmaata hiekkaa. Pohjalla oli ruskea hiekka. Löydötön.

Kuoppa 23

Kuoppa kaivettiin oletetun talonpohjan lounaispuolelle. Kuopan syvyys oli 57 cm, josta 14 cm humusta. 14-32 cm oli ruskeaa hiekkaa. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 24

Kuoppa kaivettiin oletetun talonpohjan länsipuolelle. Kuopan syvyys 51 cm, josta 10 humusta. Pohjalla oli ruskea hiekka. Löydötön.

4.3. Halola, Halolan tutkimusasema

Kuoppa 1

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 52 cm, josta 29 cm peltomaata. 39:en cm syvyydellä tiilimurska- ja hiilikeskittymä. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä kaksi kuparinkatkelmaa (TYA 671:28) ja pala kirkasta pullolasia.

Kuoppa 2

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta peltomaata 30 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä pala valkoista fajanssia, kaksi palaa kirkasta puristelasia, joista toinen on korva sekä kuonan murunen.

Kuoppa 3

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 73 cm, josta peltomaata 33 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä koristelematon liitupiipun varren katkelma (TYA 671:34).

Kuoppa 4

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta peltomaata 33 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 5

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 73 cm, josta peltomaata 36 cm. Pohjalla oli harmaanruskea hiekka. Löydötön.

Kuoppa 6

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 60 cm, josta peltomaata 30 cm. Pohjalla oli harmaanruskea hiekka. Löydötön.

Kuoppa 7

Kuoppa kaivettiin nurmikolle Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 56 cm, josta 34 cm peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 8

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuoleiselle pellolle, peltoa halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien itäpuolelle. Kuopan syvyys oli 58 cm, josta peltomaata 34 cm. Pohjalla oli hieno harmaa hiekka. Löydötön.

Kuoppa 9

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 59 cm, josta peltomaata 32 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä rautanaula, posliinin pala, kolme palaa tasolasia ja yksi pala sulanutta lasia.

Kuoppa 10

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 69 cm, josta peltomaata 29 cm. 29-45 cm oli hiekansekaista peltomaata ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 11

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pohjoispuolista peltoaluetta halkovan kaakko-luode-suuntaisen tien länsipuolella sijaitsevalle kesantopellolle. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta harmaan savensekaista peltomaata 37 cm. Pohjalla oli tiivis harmaa savi, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä neljä rautanaulaa ja pala valkoista posliinia.

Kuoppa 12

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 97 cm, josta peltomaata 10 cm. 10-48 cm oli vaaleanruskeaa hiekkaa ja 48-63 cm oli epäyhtenäinen likamaakerros. Selkein se oli itäprofiilissa. Pohjalla ruskea hiekka. Löytöinä kuparihelan katkelma (TYA 671:27) ja pala vihreää pullolasia.

Kuoppa 13

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 97 cm, josta peltomaata 16 cm. 16-97 cm oli vaalean harmaata hiekkaa. 64-80 cm oli epäyhtenäinen likamaakerros. Löydötön.

Kuoppa 14

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 73 cm, josta peltomaata 19 cm. 19-52 cm oli hiekansekaista peltomaata ja pohjalla oli harmaanruskea hiekka. Löytöinä rautanaula ja kaksi palaa kirkasta pullolasia.

Kuoppa 15

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 81 cm, josta 78 cm hiekansekaista peltomaata. Pohjalla oli ruskea hiekka. 53-68 cm oli pohjoisprofiilissa tumma likamaakerros, jossa nauvoja ja tiilimurskaa. Kerroksen päällä oli halkaisijaltaan 10-20 cm kiviä. Löytöinä kaksi raudankatkelmaa, 19 rautanaulaa, pala valkoista fajanssia, kaksi palaa vihreää pullolasia, kaksi palaa kirkasta pullolasia ja kaksi palaa tasolasia.

Kuoppa 16

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 64 cm, josta peltomaata 12 cm. 12-17 cm oli likamaata, 17-47 cm ruskeaa

hiekkaa ja pohjalla oli harmaa hiekka, jossa ruostevärisiä laikkuja. Löytöinä veitsi? (TYA 671:29), koristelematon liitupiipunpesän katkelma (TYA 671:33), kolme palaa valkoista fajanssia ja kahdeksan palaa kirkasta pullolasia.

Kuoppa 17

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 76 cm, josta peltomaata 11 cm. 11-21 cm oli hiekkansekaista peltomaata ja 21-41 cm oli likamaata. Pohjalla oli vaaleanharmaata hiekkaa, jossa ruostevärisiä laikkuja. Löytöinä pala ruskeaa pullolasia.

Kuoppa 18

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 28 cm, joka oli kokonaan hiekkansekaista peltomaata. Routa esti syvemmälle kaivamisen. Löytöinä kaksi rautanaulaa, pala vihreää pullolasia, kolme palaa kirkasta pullolasia ja kolme tasolasia

Kuoppa 19

Kuoppa kaivettiin suuren tiilinavetan lounaispuolelle sijaitsevan puurakennuksen luoteispuolelle. Kuopan syvyys oli 47 cm, josta vaalean harmaata hiekkaa 11 cm. 11-28 cm oli ruskeaa hiekkaa, 28-36 cm oli likamaata ja pohjalla oli ruskeaa hiekkaa. Routa esti syvemmälle kaivamisen. Löytöinä kahdeksan rautanaulaa, pala ulkopinnalta lasitettua punasavikeramiikkaa, pala lasittamatonta punasavikeramiikkaa, pala valkoista fajanssia, kolme palaa kirkasta pullolasia ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 20

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 73 cm, josta 22 cm peltomaata. 22-27 cm oli vaaleanharmaata hiekkaa, 27-50 cm peltomaata ja 50-58 cm kellertävää hiekkaa. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruostevärisiä laikkuja. Löytöinä pala violetilla koristeltua valkoista fajanssia, pala vihreää pullolasia ja neljä palaa tasolasia.

Kuoppa 21

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 71 cm, josta peltomaata 15 cm. 15-25 cm oli vaaleanharmaata hiekkaa, 25-49 oli peltomaata ja 49-67 cm oli kellertävä hiekka. Eteläprofiilissa 44-49 cm laho puu. Pohjalla vaaleanharmaa hiekka, jossa ruostevärisiä laikkuja. Löytöinä kolme rautanaulaa, yksi pala kivisavikeramiikkaa (selttteripullon kylkipala, TYA 671:36), pala valkoista fajanssia ja pala tasolasia.

Kuoppa 22

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 96 cm, josta peltomaata 20 cm. 20-24 cm oli vaaleanruskeaa hiekkaa, 24-45 cm oli hiekkansekaista peltomaata ja 45-48 cm oli heikko likamaakerros, jonka jälkeen pohjaan asti vaaleanruskea hiekka. Lounaisnurkassa oli suuri kivi. Löytöinä 5 penniä vuodelta 1866 (n. 60 cm syvyydestä, TYA 671:25), pronssihelan katkelma (TYA 671:26), rautanaula, pala valkoista fajanssia, pala valkoista posliinia, pala kirkasta pullolasia ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 23

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 54 cm, josta hiekkansekaista peltomaata 38 cm. 27 cm syvyydeltä liitupiipunpesä. Pohjalla oli ruskean harmaa hiekka. Löytöinä liitupiipunpesän kantapala, jossa havaittavissa koristelua (TYA 671:32), pala sisäpinnalta lasitettua punasavikeramiikkaa, pala ruskeaa pullolasia ja kolme palaa tasolasia.

Kuoppa 24

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 59 cm, josta hiekkansekaista peltomaata 33 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä pala vihreää pullolasia ja kaksi tasolasia.

Kuoppa 25

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 66 cm, josta peltomaata oli 33 cm. 33-52 cm oli ruskeaa hiekkaa ja pohjalla oli harmaa hiekka. Löytöinä rautanaula ja pala vihreälasitteista punatiilistä kaakelia (TYA 671:35).

Kuoppa 26

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 63 cm, josta peltomaata 20 cm. 20-58 cm oli hiekkansekaista peltomaata. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä rautanaula, pala keltatiilistä valkolasitteista kaakelia, valkoinen posliiniasetin katkelma ja pala tasolasia.

Kuoppa 27

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 71 cm, josta peltomaata 24 cm. 24-56 cm oli ruskeaa hiekkaa ja pohjalla oli harmaa hiekka. Löytöinä pala ruskeaa pullolasia ja kaksi palaa tasolasia.

Kuoppa 28

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 89 cm, josta 28 cm peltomaata. Peltomaan jälkeen pohjaan asti ruskeanharmaa hiekka. Löytöinä yhdeksän palaa tasolasia.

Kuoppa 29

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 74 cm, josta peltomaata 22 cm. 22-49 cm oli hiekkansekaista peltomaata ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteen värisiä laikkuja. Löytöinä pala valkoista fajanssia, kaksi palaa ruskeaa pullolasia ja pala tasolasia.

Kuoppa 30

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 80 cm, josta peltomaata 50 cm. 50-54 cm oli ruosteenväristä hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 31

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 60 cm, josta 22 cm peltomaata. 22-33 cm oli likamaata, 33-36 cm vaaleanruskeaa hiekkaa ja 36-39 cm likamaata, jonka jälkeen pohjaan asti ruskea hiekka. Löytöinä kaksi litteävarista takonaulaa (TYA 671:30), pala valkoista fajanssia, pala vihreää pullolasia, kaksi palaa kirkasta pullolasia ja viisi palaa tasolasia.

Kuoppa 32

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 64 cm, josta peltomaata oli 19 cm. 19-39 cm oli hiekkansekaista peltomaata ja pohjalla oli ruskea hiekka. Löytöinä kaksi rautanaulaa ja pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 33

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta 21 cm peltomaata. 21-33 cm oli hiekansekaista peltomaata, jonka jälkeen 33-50 cm harmaata hiekkaa. Suuri kivi itäprofiilissa ja paksut juuret estivät pohjaan kaivun. Löytöinä rautanaula, siru palanutta luuta ja kahdeksan palaa tasolasia.

Kuoppa 34

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen pihanurmikolle. Kuopan syvyys oli 60 cm, josta hiekansekaista peltomaata oli 27 cm. 27-31 cm oli lahoppuraita. Eteläprofiilissa oli luukeskittymä välillä 16-23 cm. Löytöinä kolme raudan katkelmaa, rautanaula, kahdeksan palaa vihreää pullolasia, kaksi palaa ruskeaa pullolasia, 14 palaa tasolasia ja viisi märehijän hammasta.

Kuoppa 35

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 78 cm, josta 40 cm harmaata kivensekaista hiekkaa. 40:än cm syvyydessä kattotiilenkatkelmia. Pohjalla harmaa savensekainen hiekka. Löytöinä rautalevyn katkelma, kaksi rautanaulaa, kaksi kirkasta pullolasin palaa ja yksi pala

Kuoppa 36

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 39 cm ja koko matkalta harmaanruskeaa savensekaista hiekkaa. Routa esti pohjaan kaivun. Löytöinä rautaesineen katkelma (TYA 671:31), viisi rautanaulaa ja liitupiipunpesän katkelma?

Kuoppa 37

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta 35 cm harmaanruskeaa savensekaista hiekkaa. Seassa muutama nokilaikku. 35-50 cm karkea ruskea hiekka, joka oli syvemmältä roudassa. Löytöinä rautanaula, pala valkoista, vihreäkoristeista fajanssia ja pala tasolasia.

Kuoppa 38

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 47 cm ja koko matkalta sekoittunutta harmaanruskeaa hiekkaa. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, joka oli roudassa. Löytöinä pala valkoista fajanssia ja pala tasolasia.

Kuoppa 39

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 90 cm, josta hiekansekaista peltomaata 67 cm. Pohjalla oli ruskeaa hiekkaa. Löytönä pala sisäpuolelta lasitettua punasavikeramiikkaa.

Kuoppa 40

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 67 cm, ja se oli kokonaan hiekansekaista peltomaata. pohjassa tuli vastaan viemäriputki. Löydötön.

Kuoppa 41

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 64 cm, josta hiekansekaista peltomaata 57 cm. Pohjoisprofiilissa 25-38 cm oli harmaata tiukkaa savea. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä neljä palaa tasolasia.

Kuoppa 42

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 82 cm, josta hiekansekaista peltomaata 65 cm. Pohjalla oli ruskea hiekka. Löytöinä viisi palaa tasolasia.

Kuoppa 43

Kuoppa kaivettiin Halolan päärakennuksen kaakkoispäättyyn nurmikolle. Kuopan syvyys oli 80 cm, josta 70 cm oli hiekansekaista peltomaata. pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä rautanaula ja pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 44

Kuoppa kaivettiin parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 44 cm, joka oli, kokonaan ruskean hiekan sekaista peltomaata. Routa esti kaivamisen syvemmälle. Löytöinä kolme palaa ulkopinnasta ruskealasilteista punasavikeramiikkaa (TYA 671:37). Yhdessä palassa pyöreä reikä, johon valunut lasitetta.

Kuoppa 45

Kuoppa kaivettiin Halolan tutkimusaseman parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 58 cm, josta peltomaata 26 cm. 26-53 cm oli ruskea hiekka ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 46

Kuoppa kaivettiin Halolan tutkimusaseman parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 80 cm, josta peltomaata 27 cm. 27-58 cm oli ruskeaa hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytönä pala tasolasia.

Kuoppa 47

Kuoppa kaivettiin Halolan tutkimusaseman parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 67 cm, josta hiekansekaista peltomaata 22 cm. 22- 40 cm oli ruskeaa hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä kolme pientä palaa punatiilistä valkolasitteista kaakelia, pala valkoista fajanssia ja pala vihreää pullolasia.

Kuoppa 48

Kuoppa kaivettiin Halolan tutkimusaseman parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 77 cm, josta 27 cm peltomaata. 27-38 cm oli ruosteenväristä hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 49

Kuoppa kaivettiin Halolan tutkimusaseman parkkipaikan eteläpuoleiselle pellolle. Kuopan syvyys oli 67 cm, josta peltomaata 25 cm. 25-36 cm oli ruosteenväristä hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaahiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä pala valkoista fajanssia ja pala vihreää pullolasia.

4.4. Halola, Leppäniemi**Kuoppa 1**

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 66 cm, josta peltomaata 41 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 2

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 62 cm, josta peltomaata 44 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 3

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 66 cm, josta peltomaata 34 cm. Pohjalla oli vaalean harmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 4

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 53 cm, josta peltomaata 37 cm. 37-46 cm oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löydötön.

Kuoppa 5

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 71 cm, josta peltomaata 68 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 6

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 58 cm, josta peltomaata 49 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löydötön.

Kuoppa 7

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 34 cm, josta peltomaata 29 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löytönä pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 8

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 50 cm, josta peltomaata 36 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löydötön.

Kuoppa 9

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 44 cm, josta peltomaata 33 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löytöinä rautanaula, pala kirkasta pullolasia ja pala tasolasia.

Kuoppa 10

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 44 cm, josta peltomaata 32 cm. Pohjalla oli tiukka harmaanruskea savi. Löytöinä kaksi rautanaulaa, kolme palaa valkoista fajanssia, pala vihreää ja ruskeaa pullolasia ja neljä palaa tasolasia.

Kuoppa 11

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 69 cm, josta peltomaata 22 cm. 22-56 cm oli ruskeaa hienoa hiekkaa ja pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 12

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 63 cm, josta peltomaata 40 cm. Länsiprofiilissa 29-44 cm harmaa hiekansekainen savi. Pohjalla tiukka harmaa savi. Löytönä rautanaula.

Kuoppa 13

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 73 cm, josta peltomaata 34 cm. Pohjalla vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 14

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 39 cm, josta peltomaata 34 cm. Pohjalla tiukka harmaa savi. Löytönä pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 15

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 30 cm, josta peltomaata 26 cm. Pohjalla tiukka harmaa savi. Löytönä pala valkoista fajanssia.

Kuoppa 16

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen länsipuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 41 cm, josta peltomaata 30 cm. Pohjalla tiukka harmaa savi. Löydötön.

Kuoppa 17

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 72 cm, josta peltomaata 41 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löytöinä pala valkoista fajanssia ja kaksi palaa tasolasia.

Kuoppa 18

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 67 cm, josta peltomaata 28 cm. Pohjalla oli vaaleanharmaa hiekka, jossa ruosteenvärisiä laikkuja. Löydötön.

Kuoppa 19

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 48 cm, josta peltomaata 33 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löytöinä kuusi rautanaulaa.

Kuoppa 20

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 38 cm, josta peltomaata 29 cm. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löydötön.

Kuoppa 21

Kuoppa kaivettiin Leppäniemen päärakennuksen lounaispuoliselle pellolle. Kuopan syvyys oli 45 cm, josta peltomaata 37. Pohjalla oli tiukka harmaa savi. Löytöinä pala kirkasta pullolasia ja neljä tasolasia.

5. LÖYDÖT

Leppäniemen päärakennuksen pohjoispuoleiselta pellolta löytyi harvinaisuus, punasaviipiipun varren katkelma (TYA 671 :10). Kyseessä saattaa olla kotimainen kokeilu valmistaa tupakkapiippuja punasavesta. Sitä ei tarvitse tuoda ulkomailta kuten valkosavea, josta piiput

tavallisesti valmistettiin. Punasaviippiuja tehtiin jonkin aikaa ainakin Helsingin Herttoniemessä 1800-luvun alussa (Mellanen 1997).

Koekaivausten aikana löydettiin kaksi kolikkoa 1800-luvulta. Ruotsalainen killinki vuodelta 183? (TYA 671:1) ja 5 penniä vuodelta 1866 (TYA 671:25). Edellinen löytyi kuoppien 22 ja 27 tuntumasta ja jälkimmäinen Halolan tutkimusaseman pihanurmikolle kaivetusta kuopasta 22, n. 60 cm syvyydestä.

Liitupiipun katkelmia löytyi kaikkiaan kymmenen. Niistä varren katkelmia oli puolet ja ne olivat koristelemattomia. Liitupiipunkappaleista kolme löytyi Halolasta ja seitsemän Hussolansaaresta. Kahdessa pesän katkelmassa oli kanta jäljellä, mutta ilman leimoja tai muuta koristelua. Kahdessa pesän palassa sen sijaan oli koristelua. Pelto C:ltä löytyi pesän katkelma, jossa on pyöreä tähtimäinen leima (TYA 671:3). Halolasta (kuoppa23) taas tavattiin pesänkatkelma, jossa koristeaiheena on ollut miehen kasvot (TYA :32). Niskahiukset ja osa poskipartaa on vielä havaittavissa.

Keltatiilisiä, valkolasitteisia kaakelinpaloja oli runsaasti pelto C:n peltosaarekkeen ympärillä. Jonkun verran niitä tavattiin myös koekuopista Hussolansaaresta. Kuopasta 14 talletettiin neljä palasta (TYA 671:24) näytteeksi. Valtaosa kaakelinpaloista oli tulen vaurioittamia. Halolasta löytyi yksi pala suoraseinäistä, vihreälasitteista punasavikaakelia (TYA 671:35) kuopasta 25.

Kivisavikeramiikkaa löydettiin kaksi palaa, toinen Halolasta (kuoppa 21) ja toinen Hussolansaaresta (kuoppa 30). Ne ovat molemmat todennäköisesti seltteripullon kylkipaloja. Selteri- eli kivennäisvesipullot olivat yleisiä 1700- ja 1800-luvuilla.

Tavattu punasavikeramiikka oli nuorta, korkeintaan 1700-luvulta, mutta enimmäkseen viime vuosisadalta. Pelto C:ltä punasaviastioden kappaleita löytyi eniten. Muualla punasavikeramiikkaa esiintyi satunnaisesti. Jos koristelua esiintyi, oli se bolus-koristelua, jossa lasitteen on tehty kuvioita valkosavilietteellä. Ainoastaan kolme punasavikeramiikan palaa (TYA 671:37) talletettiin. Ne löytyivät Halolan tutkimusaseman kuopasta 44. Paloissa on jäljellä vain ulkopinta, joka on tummanruskean lasitteen peitossa. Suurimmassa palassa on pyöreä, halkaisijaltaan 4 mm oleva reikä, jossa on lasitetta.

6. JOHTOPÄÄTÖKSET

Inventoinnin aikana ei törmätty tuntemattomiin maanalaisiin rakenteisiin, joita voisi pitää kuninkaankartanoon kuuluvina. Peltoalueillakaan ei havaittu selkeitä löytökeskittymiä, jotka viittaisivat sopivan aikaiseen rakennukseen tai rakennusryhmiin, vaikka havainto-olosuhteet olivat hyvät.

Näin ollen päätettiin kaivauskohteeksi valita Hussolansaaresta, Vilho Häklin mailla sijaitseva, asuinrakennuksen kivijalka, jota jo vuonna 1996 tutkittiin (Palm & Selonen 1997). Paikallinen perimätieto ja aikaisemmat tutkimukset ovat liittäneet kuninkaankartanon hyvin voimakkaasti juuri kyseiseen kivijalkaan (Leimu 1967; Soininen 1961:193-194; Tuovinen 1993). Lisäksi katsottiin aiheelliseksi tarkistaa kohde kunnolla, sillä samaa kukkulaa tutkineelta Lasse Laaksoselta (1969) ei jäänyt jälkeen muita dokumentteja kuin kaksi karttapiirrosta.

LÄHTEET:

Suulliset:

Mellanen, Jaana 1997:puhelinkeskustelu

Painamattomat:

Leimu, Jorma 1967: Tavinsalmen kuninkaankartanon historiaa 1542-1793. Museovirasto, rakennushistorian osaston arkisto.

Palm, Jukka & Selonen, Jussi 1997: Raportti historiallisen ajan asuinpaikan koekaivauksista Maaningan Tavinsalmella ja Taviniemellä 1996. Turun yliopisto.

Painetut:

Soininen, Arvo 1961: Pohjois-Savon asuttaminen. Historiallisia tutkimuksia 58.

Tuovinen, Jussi 1993: Tavinsalmen kuninkaankartano anno Domini 1559. Kuopio.

Turussa 28. 10. 1998

Jukka Palm

Jussi Selonen

KOEKAIVAUS

Luettelo diapositiiveista TYA 291:1-6

Nro	Kuvan aihe	Kuvaussuunta	Kuvaaja
1.	Koekuopat 35 - 43. Hussolansaari	NW	Jukka Palm
2.	Koekuoppa 15, laajennus. Hussolansaari	S	Jukka Palm
3.	Koekuoppa 15, laajennus. Hussolansaari	W	Jukka Palm
4.	Koekuopat 19 - 22, 24 - 27, 31 - 34. Hussolansaari Peltosaarekkeen itäpuolella	E	Jukka Palm
5.	Koekuoppa 9, mitta 40 cm, 2 isoa kiveä. Hussolansaari Pohjalta alkaa tulla vettä	E	Jukka Palm
6.	Koekuoppa 34, eteläprofiili, puukerros ja sen yläpuolella luukeskittymä. Halola.	N	Jukka Palm

0 50m

○-1 Koekuoppa
 ○ Laajennettu koekuoppa

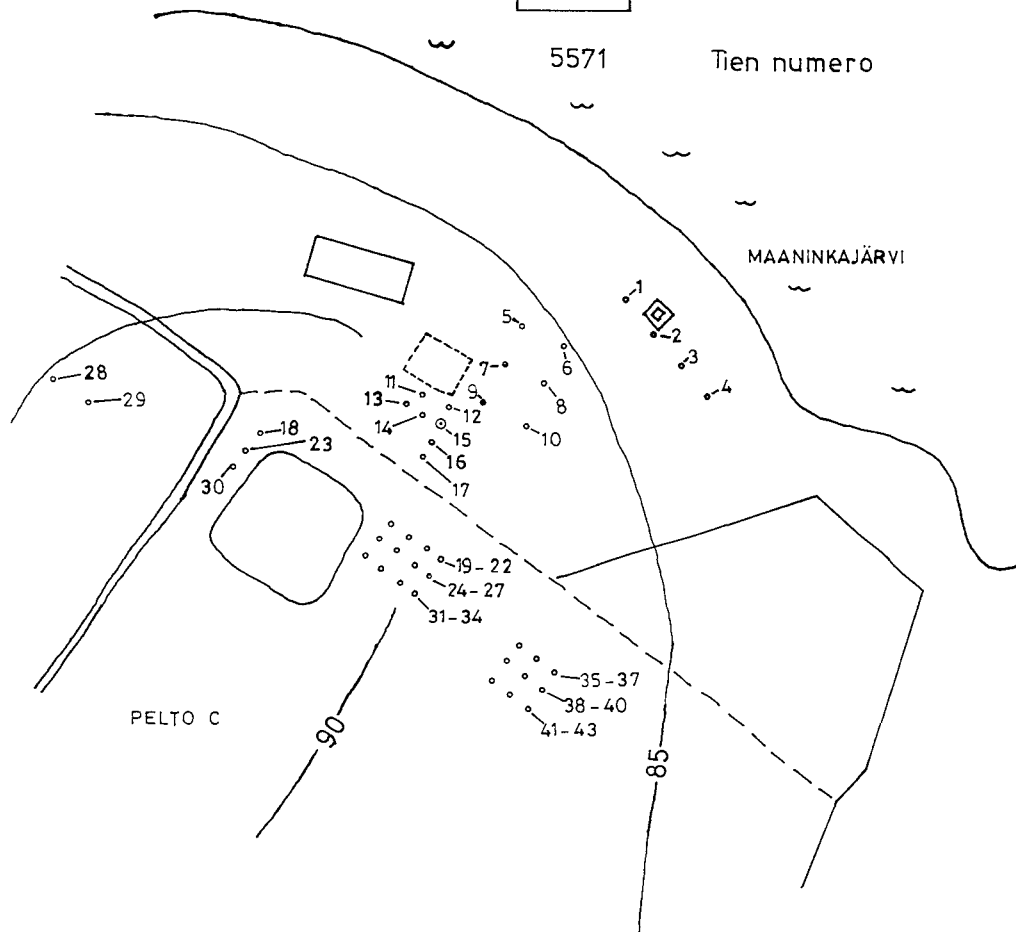
□ Talon raunio

□ Betoniperusta

⌋ Järvi

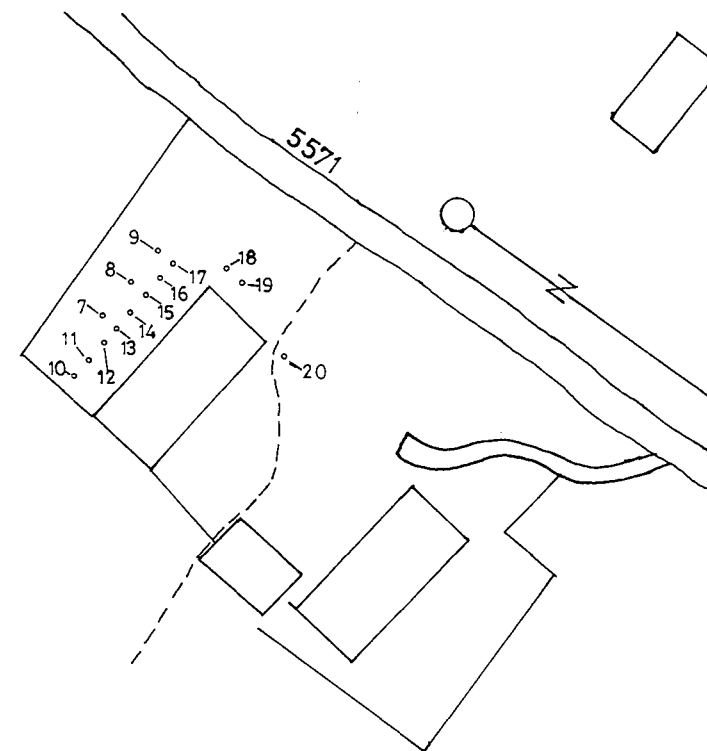
5571 Tien numero

HUSSOLANSAARI

TAVINNIEMI

LIITE 3

MAANINKA TAVINSALMI HUSSOLANSAARI JA TAVINNIEMI 1997

Liite nro3

Rek.nro 27:8 ja 3:81

Koekuopat: Hussolansaari 1-43 ja Tavinniemi 7-20.

Turun yliopisto / Arkeologia

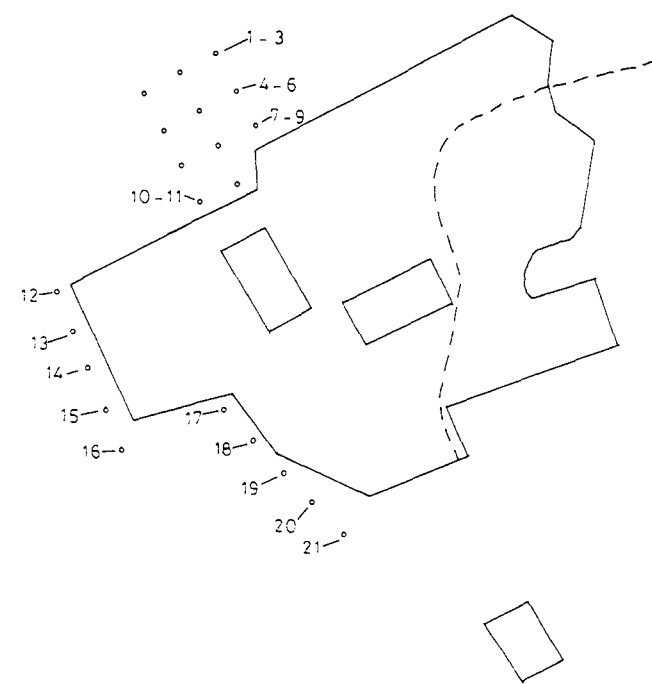
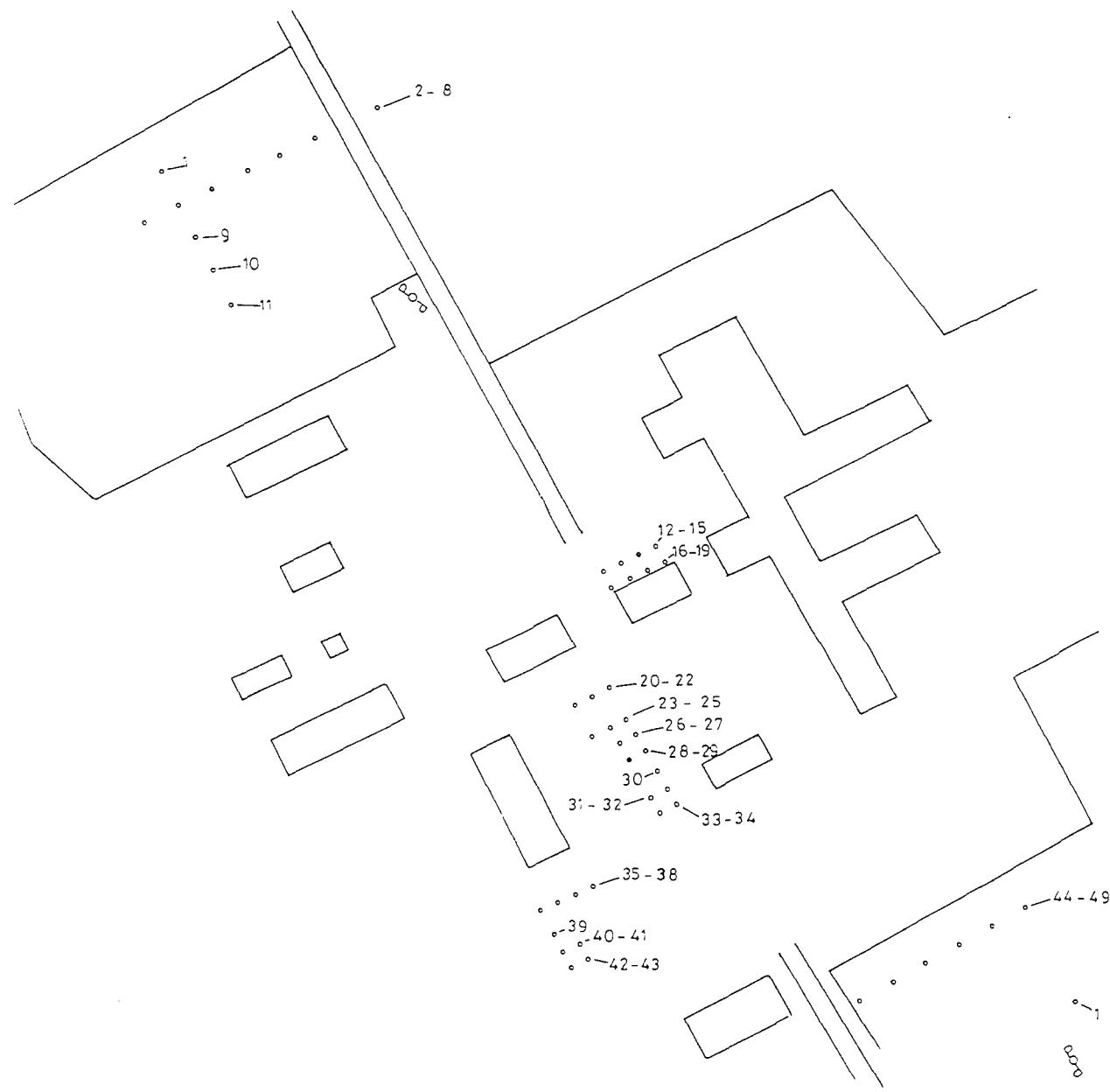
MK 1: 1250

Puht. piirt.

Sanna Jokela

HALOLA

LEPPÄNIEMI

MAANINKA TAVINSALMI HALOLA JA LEPPÄNIEMI 1997	
Liite nro 4	Rek.nro 12:401 ja 11:51.
Koekuopat: Halola 1-49 ja Leppäniemi 1-21.	
Turun yliopisto / Arkeologia	
	MK 1: 1250
Puht. piirt.	
Sanna Jokela	